

ОД АСНОМ ДО КАН ЗА ЕУ И ПРЕД В



Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Макотрпен е патот кој земјава го оди од 1944 г. кога беа удрени темелите на македонската држава како рамноправна федерална единица во рамките на поранешна Југославија, па до денес кога се навршуваат 63 години од АСНОМ. Период исполнет со турбуленции на политичката сцена, но и во другите сфери од општествениот живот. Повремени судири со албанско-

то население, случувањата во Гостивар, настаните со малоречанскиот парауниверзитет... Ескалација на судирите во 2001 година. Борците на ОНА го нападнаа суверенитетот на Македонија. По таа кобна година Македонија веќе не е истата творба од АСНОМ. Се веат албански знамиња. Се направи ново територијално прекројување, а ако некогаш во преамбулата на Уставот само Македонците беа народ, сега и Албанците, Турците... се спомнуваат како делови од албанскиот, турскиот... народ. Го променивме Уставот. Се измени и карактерот на државата. Секоја државна одлука почнува и завршува со гласот на Албанците.

Од друга страна, пак, кога станува збор за признавањето на Македонија под уставното име, таа сè уште талка на реалација ООН-Грција, односно поради јужниот сосед сè уште не може да се

реши спорот со името. Во ООН сè уште фигурираме под референцата ПЈРМ, а нашиот пат кон ЕУ и НАТО Грција го блокира ако нè примат под уставното име.

Проблеми на релација МПЦ- СПЦ, непризнавање на автокеفالноста.

Низок стандард на граѓаните. Корупција, криминал, сиромаштија... Политичарите тврдат - интензивно се работи на реформите како услов за ЕУ и НАТО, но резултати нема. Од крајот на 2005 г. кога го добивме статусот земја-кандидат за ЕУ, сè уште чекаме на датум за преговори. Државниот врв посочува - со реформите во одбраната сме пред земјите од опкружувањето. Но, за НАТО не се бара само напредок во сферата на одбраната т.е. Алијансата ги условува земјите потенцијални членки со напредок и во другите сфери на живеење. Надежите ни се насочени кон Самитот на НАТО во 2008 г. во Букурешт.

СОЗДАВАЊЕ НА МАКЕДОНСКАТА ДРЖАВА



ФАКСИМИЛ ОД ОРИГИНАЛНАТА ДЕКЛАРАЦИЈА НА АСНОМ

ние на АСНОМ се одржа во Скопје од 14 до 16 април 1945 г. На седницата од 16.4.1945 г. е избрана првата народна Влада на федерална Македонија на чело со Лазар Колишевски, кој беше мандатар. Тука завршува мандатот на Президиумот на АСНОМ, а Антифашистичкото Собрание прерасна во народно Собрание кое, исто така, имаше свој Президиум. За претседател на Президиумот на Народното собрание е именуван Методија Андонов-Ченто.

Првото заседание на Антифашистичкото собрание на народното ослободување на Македонија (АСНОМ) се одржа на 2.8.1944 г. во манастирот "Св. Прохор Пчињски". На Заседанието е прогласено создавањето на македонската држава, а АСНОМ се конституира во врховно законодавно и извршно претставничко тело на Македонија и на македонската држава како рамноправна федерална единица на Демократска Федеративна Југославија. На 8.3.1946 г. врз основа на Уставот на ФНРЈ, тоа е преименувано во Народное собрание на Народна Република Македонија. По донесувањето на Законот за Уставотворно собрание на НРМ и на Законот за избор на народни пратеници за Уставотворното собрание на 27.7.1946 г. на Второто вонредно заседание на Народното собрание на Македонија, Народното Собрание е распуштено. Третото заседа-

НЕЗАВИСНОСТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Првите повеќепартиски избори во државата се одржаа 1990 г. а првото повеќепартиско Собрание е конституирано на 8.1.1991 г. Прв претседател е Киро Глигоров, а на 20 март истата година е избрана и првата плуралистичка експертска Влада. На 7 јуни, со одлука на Собранието, од името на РМ е избришана одредницата социјалистичка. На 8 септември се одржа референдум, на кој македонскиот народ и националностите се изјаснија за суверена и самостојна држава Македонија. На 17.11. 1991 г. е усвоен новиот Устав. Со него е означен почетокот на изградбата на нов општествено-политички систем, со суштински определби - конституирање на Македонија како држава на македонскиот народ, во која се обезбедува целосна граѓанска рамноправност и трајно сожителство на македонскиот народ со Албанците, Турците, Власите, Ромите, Србите. На седницата одржана на 19.12.1991 г. Собранието до-

ДИДАТСКИ СТАТУС РАТА НА НАТО



**НА 8 ЈАНУАРИ Е
КОНСТИТУИРАНО ПРВОТО
ПОВЕКЕПАРТИСКО СОБРАНИЕ**

несе Декларација за меѓународно признавање на РМ како суверена и независна држава. Меѓународно-правниот субјективитет на државата дефинитивно е потврден на 8.4.1993 г. кога со акламација во Генералното собрание на ОН, Македонија е примена за 181 полноправна членка на ООН. Потоа стана и членка на сите значајни меѓународни организации, со отворени процеси за асоцирање во ЕУ и во НАТО. Членка на ОБСЕ е од 12.10.1995 г. а на Советот на Европа од 17.10.1995 г.

Поради противењето и притисоците на Грција, зачленувањето во ОН е направено под привремената референца ПЈРМ. Заради несогласувањето со името и со државното знаме на Република Македонија, во 1993 г. Грција воведо трговско ембарго кон државата, во период од 18 месеци, до октомври 1995 г. кога Македонија го промени знамето. Македонија и Грција, под покровителство на ОН, почнаа преговори за надминување на спорот со името, кој сè уште трае. Односите меѓу двете земји се подобрили по потпишувањето на Привремената билатерална спогодба за соработка во 1995 г. и укинувањето на едностраното ембарго.

ВОЈНАТА ВО МАКЕДОНИЈА И ПРОМЕНАТА НА УСТАВОТ

Војната во Македонија во 2001 г. заврши со промена на Уставот, односно амандманите на кои инсистираа Албанците станаа негов составен дел. И денес сè уште се повикуваат на тие амандмани. Еве ги амандманите со кои Македонија ќе се движи кон иднината.

АМАНДМАН IV

1. Граѓаните на Република Македонија, македонскиот народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ, српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ и другите, преземајќи ја одговорноста за сегашноста и иднината на нивната татковина, свесни и благодарни на своите предци за жртвите и посветеноста во нивните заложби и борба за создавање самостојна и суверена држава Македонија и одговорни пред идните генерации за зачувување и развој на сè што е вредно од богатото културно наследство и соживот во Македонија, еднакви во своите права и обврски кон заедничкото добро, Република Македонија во согласност со традицијата на Крушевската република и одлуките на АСНОМ и на Референдумот од 8 септември 1991 година, одлучија да ја конституираат Република Македонија како самостојна, суверена држава...

(дел од новата Преамбула на Уставот на РМ од 2001 г.)

АМАНДМАН V

1. На целата територија во Република Македонија и во нејзините меѓународни односи службен јазик е македонскиот јазик и неговото кирилско писмо.

Друг јазик што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните, исто така, е службен јазик и неговото писмо, како



АРАЧИНОВО 2001 ГОДИНА

што е определено со овој член.

Личните документи на граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, се издаваат на македонски јазик и неговото писмо, како и на тој јазик и неговото писмо во согласност со закон.

Кој било граѓанин кој живее во единиците на локалната самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, во комуникацијата со подрачните единици на министерствата, може да употреби кој било од службените јазици и неговото писмо.

Во органите на државната власт во Република Македонија службен јазик различен од македонскиот јазик, може да се користи во согласност со закон.

Во единиците на локалната самоуправа јазикот и писмото што го користат најмалку 20% од граѓаните е службен јазик, покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо...

САД ЈА ПРИЗНАА МАКЕДОНИЈА ПОД УСТАВНОТО ИМЕ

"Решивме Македонија отсега официјално да ја викаме Република Македонија", изјави Дорла Џордан, портпарол на Стејт департмент (4.11.2004 г.).

"Нашата одлука за името на Македонија ја носиме без предрасуди според преговорите под покровителство на ОН, кои се водат од 1993 г. за несогласувањата меѓу Македонија и Грција во врска со името. Се надеваме дека тие преговори ќе доведат до заедничко решение", рече Џордан.

Признавањето на уставното име на Македонија од САД се случи пред референдумот на кој граѓаните не успеаја да му се спротивстават на Законот за територијална организација на единиците на локалната самоуправа.



РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА Е ПРВА ОДЛУКА НА ОФИЦИЈАЛЕН ВАШИНГТОН ВО НАДВОРЕШНАТА ПОЛИТИКА ОТКАКО ЏОРџ БУШ Е РЕИЗБРАН ЗА ПРЕТСЕДАТЕЛ НА САД

ПАТОТ КОН ЕУ И КАНДИДАТСКИ СТАТУС



На 22.12.1995 г. Македонија и Европска унија воспоставија дипломатски односи.

1.1.1998 г. - стапи во сила Спогодбата за соработка меѓу Македонија и ЕУ; 22.3.1998 г. - во Скопје се одржа првиот состанок на заедничкиот Совет за соработка меѓу Македонија и ЕУ;

24.1.2000 г. - ЕУ ги усвои директивите кои се однесуваат на подигнување на нивото на соработка меѓу Македонија и ЕУ и на формално почнување преговори за потенцијално членство во ЕУ; март 2000 г. - Брисел воспостави Делегација на Европската комисија во Македонија; 5 април - официјално почна првата рунда преговори меѓу Македонија и Унијата за Спогодбата за стабилизација и асоцијација; 24. 11. 2000 г. - на маргините на Самитот во Загреб е парафирана Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Македонија и ЕУ; 16.2. 2001 г. - парафирана Времената спогодба за регулирање на трговските одредби од Спогодбата за стабилизација и асоцијација; 9.4. 2001 г. - во Луксембург е потпишана Спогодбата за стабилизација и асоцијација и Времената спогодба за трговија и трговски прашања меѓу Македонија и ЕУ; 22.3. 2004 г. - Македонија во Даблин го поднесе барањето за членство во ЕУ, за време на ирското претседавање со Унијата; 1.4. 2004 г. - стапи во сила Спогодбата за стабилизација и асоцијација по ратификувањето од страна на сите земји-членки на ЕУ; 6.9. 2004 г. - Владата ја усвои Националната стратегија за европска интеграција, а на 1 октомври претседателот на Европската комисија Романо Проди ѝ го предаде Прашалникот на Владата на РМ; 14.2.2005 г. - Владата му ги предаде одговорите на Прашалникот од Европската комисија на претседателот на Комисијата, Жозе Мануел Баросо, во Брисел; 9.11.2005 г. - Европската комисија даде позитивно мислење за кандидатурата на Македонија за членство во ЕУ и му препорача на Европскиот совет да ѝ даде статус кандидат; 17.12.2005 г. - Европскиот совет ѝ додели на Република Македонија статус кандидат за членство во ЕУ.

Македонија сè уште не ги почнала преговорите со Европската унија, препораката е дека ќе почнат тогаш кога таа ќе исполни доволен степен на критериуми.

НАДЕЖ ЗА САМИТОТ ВО БУКУРЕШТ

На 23.12.1993 г. Собранието на РМ донесе одлука за стапување во НАТО. Членка на Партнерството за мир Македонија стана во ноември 1995 г. Во март 1996 г. е примена во Северноатлантскиот совет за соработка, а во јуни 1996 г. со САД го потпиша СОФА договорот, со кој се регулира статусот на силите меѓу земјите-членки на



Алијансата и Партнерството за мир, кој истиот месец го ратификува македонското Собрание. Од јули 1996 г. РМ има свои офицери - претставници во седиштето на НАТО во Брисел и во Координативната ќелија на ПЗМ во Монс, а во јануари 1997 г. се приклучи кон процесот за анализа и планирање на НАТО (ПАРП), наменет за земјите-членки на ПЗМ. Во јуни 1997 г. РМ стана членка на новоформиранiot Евроатлантски партнерски совет. Во меѓувреме работеше на реформите во одбраната како еден од условите за НАТО-интегрирањето. Македонија со свои мисии во рамките на НАТО учествува во Ирак, Авганистан, БиХ и Либан. Сега очите на Македонија се свртени кон Самитот на НАТО во Букурешт во 2008 г. кога очекува да добие покана за членство.